

Konference „American Society for Environmental History“, Baton Rouge, LA, 28. 2. – 3. 3. 2007

Leoš Jeleček, Pavel Chromý
jelecek@natur.cuni.cz, chromy@natur.cuni.cz

UK v Praze, PřF, katedra sociální geografie a regionálního rozvoje, Albertov 6, 128 43, Praha 2

Nejstarší a nejvlivnější vědeckou společností environmentálních historiků ve světě je American Society for Environmental History (ASEH) která byla založena již v roce 1976 v kolébce environmentálních dějin, ve Spojených státech. Je jednou z rozhodujících hybných sil celosvětové spolupráce environmentálních historiků, přičemž dlouhodobě spolupracuje s ESEH od jejího vzniku v roce 2001. To naznačuje i členství V. Winiwarterové (Rakousko) a Peter Coatese (UK) – oba jsou mj. i členy IAB Klaudyána – ve výkonném výboru ASEH.

Jako snad všechny vědecké společnosti pořádají v USA své konference každoročně, a to nejen vzhledem k sociálnímu postavení vědců a univerzitních učitelů, ale také např. k tomu, že účastníci těchto konferencí si mohou náklady na účast odepsat z daňového základu. Konference ASEH se konají pokaždé v jiném regionu USA, v roce 2004 se dokonce konala v Britské Kolumbii (Victoria). Konference se konají a většina účastníků bydlí v jednom hotelu. Termín konferencí je zhruba vždy v březnu – čím jižněji, tím dříve, neboť hotely nabízejí relativně nízké „kongresové ceny“.

Baton Rouge je hlavním městem Lousiany co do počtu obyvatel (230 tis., aglomerace 0,7) o něco menším, avšak poklidnějším než jižněji lokalizovaný turistick atraktivní New Orleans (230 tis., agl. 1 mil.). Obě města náležejí do komplexu největšího námořního přístavu USA „South Louisiana“ jehož páteří je Mississippi.

Konference se konala v hotelu Sheraton ležícím téměř u protipovodňové hráze oddělující jej od mohutného toku Mississippi. Počet účastníků byl ovšem asi dvakrát větší než při konferencích ESEH (ty mají kolem 250 účastníků). I zde však byli účastníci z Evropy, resp. ze států zastoupených v ESEH, v případě Česka jsme byli tři – autor této zprávy, Pavel Chromý a student PGS Jiří Janáč, všichni z PřF UK.

Téma konference bylo inspirující a odpovídalo poloze jejího konání: „Living on the Edge: Human Desires and Environmental Realities“ – jakoby evokováno známým rčením: zelená je teorie, šedivý strom života. Probíhala podle zaběhnutého modelu programu (ten aplikuje i ESEH): středa–sobota, v úterý 27. 2. jí předcházela celodenní exkurze do New Orleans, jehož centrum a zejména French Quarter se téměř zbavily značných škod způsobených hurikánem Katrina.

Jako vždy se v průběhu konference konala bohatá výstava knih asi dvaceti nakladatelství, které bylo možné koupit s výraznou slevou. Specifickým bodem konferencí ASEH jsou diskuse při snídani (placené) k vybraným tématům.

Nejllepší obrázek o vědeckém obsahu programu konference umožní čtenáři její program umístěný na Internetu: <http://www.aseh.net/conferences/conference-archives/meeting-2007-batonrouge-la/meeting-2007-batonrouge-la>. Program byl rozčleněn do sedmi sekcí probíhajících

v sedmi posluchárnách v zaběhaném modelu každého panelu 1,5 hodiny, tři prezentace po 20 minutách a půl hodinu na diskusi. Posterová sekce obsahovala 19 posterů.

Tematickou strukturu konference a do jisté míry i zaměření výzkumu environmentálních dějin v USA charakterizuje následující výčet vybraných panelů, seřazených podle tří rovin výzkumu vymezených D. Worsterem (česky viz můj článek in *Nová historiografie? Český časopis historický*, 92, 1994, č. 3, s. 510–540).

I. Výzkum vývoje a proměn přírody (klimatu, ekosystémů, půd apod.) zejména v historickém období, jejich zákonitostí, podíl vlivu člověka a přírody na tyto změny:

- *On the Climatic Edge: Human Desires and Atmospheric Realities Invasive Species and Other Aliens in the American South*
- *The Conquest of the Alps? Excursions into Forbidding Environments in the Long Nineteenth Century*
- *Water Quality and Land Use In the Mississippi River*
- *Log Cabins, Klingons, Polar Bears and Ski Slopes: Popular Culture's Role in Cultural Constructions of the Environment*
- *Managing Forest Ecosystems*
- *Interior Edges: Histories and Geographies of North American Grasslands*
- *On the Edge of Extinction: Cultural and Political Histories of American Biodiversity Conservation*

II. Výzkum vzájemných interakcí přírody a společnosti v dějinách a jejich důsledků pro vývoj obou sfér, vývoje ekonomické produkce a spotřeby člověka (včetně technologie, vývoje kapitálu a organizace práce), jako procesů závislých na přírodních zdrojích a na přírodu zpětně působící:

- *Highways and Greenways: Urban Environmentalism in Postwar America*
- *Bringing It Home Black: African Americans and Their Natural Environments*
- *The Logic of Scientific and Industrial Agriculture: Political, Cultural, and Economic Conditions that Helped Land Become Numbers*
- *The Environmental History of Deindustrialization in the U.S.*
V této sekci zazněl náš referát na téma: "Comparison of landscapes and land use structure origins in East Central and Southeast Europe: their changes from the 1960s to recent times". Zaslíbený příspěvek na téma "Creative destruction: how Czech communists built a 'modern' city next to a coal pit" přednesl mladý historik Eagle Glassheim, University of British Columbia, mj. člen organizace amerických bohemistů The Czechoslovak Studies Association.
- *The Energy Crisis of the 1970s & The Beginning of A New Order?*
- *Planning for Parks and Protected Places*
- *Rescuing Farmers from the Brink: Three Case Studies of Agricultural Reform in the South*
- *Fishing On the Edge: Turbulent Histories of Fisheries Management*
- *The Nevada Test Site: Landscape, Nature and Radioactivity*
- *Petroleum on the Edge of the Gulf Coast*
- *City and Country: Urbanized Environments in the West*
- *Natural or Un-Natural Disaster? The Dust Bowl and Beyond in the Great Plains: A Roundtable Discussion*

Šlo o kulatý stůl byl uspořádán při příležitosti 25. vydání významné knihy D. Worstera (Kansas University) „Dust Bowl: The Southern Plains in the 1930s“. New York: Oxford University Press, 1979. Ta pojednávala o důsledcích konfliktu živelného rozvoje pěstování obilnin s obdobím několika let extrémního sucha na Velkých planinách. Ten proměnil velké oblasti v prašnou poušť. Její první vydání v roce 1979 byly poctěno prestižní Bancroftovou cenou za nejlepší historickou knihu roku.

III. Výzkum odrazu změn vývoje interakcí a vztahů člověka a přírody v lidské kultuře, tj. v myšlení a mentalitě lidí, vědě a umění, ideologii, právu a politice:

- *Acts of God? Environmental Disasters in Cross-Cultural Perspective*
- *Sixties Environmentalism: Revisiting the Mainstream*
- *Reporting On Disasters: How Journalists Use Environmental History*
- *Environmental Imaginaries of the Middle East: History, Policy, Power, and Practice*
- *Marginal Lands, Marginalized People: The Politics of Human Habitat*
- *The American Revolution's Environmental History: New Perspectives*
- *State Responses to Cyclical Environmental Disasters I: The Cases of London, New York, and Rio de Janeiro*
- *People, Land and Time in Africa: Transdisciplinary Historical Research of Societies On the Edge*
- *Molecular History: Prospects and Perils of Working On the Edge of Environmental History and Molecular Biology*
- *Christian Churches and the Environment*
- *Conceptions of Nature In Europe and Asia*
- *On the Edge of Extinction: Cultural and Political Histories of American Biodiversity Conservation*
- *Water Flows Downhill but Power Flows Up: Some Episodes of Hydraulics and Politics: The Bureaucrat's Role*
- *Communist Ideology and Modernization of the East European Environment.*
- *Radical Reels: Film, Adventure, Identity, and Lifestyle On the Edge*
- *How Stories Can Save the World: Or, Environmental Crises and Transitions In Folklore, Fiction, and Images*

Tento výběr a počet témat spadajících do třetí roviny výzkumu environmentálních dějin možná dokládá, že ve Spojených státech má na rozdíl od Evropy většina environmentálních historiků historickou průpravu (viz i můj článek v čísle 2007/1 Klaudyána).

Konferenci doprovázel pestrý společenský program, do něhož náleželo tradiční udělování různých cen a plaket ASEH, dále plenární přednášky „domácích“ nejen vědců, ale i různých environmentálních aktivistů nebo funkcionářů státních úřadů s agendou životního prostředí resp. ochrany krajiny apod. Pro nás neobvyklé a emočně působivé, avšak klid a smíření s člověčí pomíjivostí vyzařující, bylo večerní shromáždění kolegů a přátel nedávno zesnulého Hala Rothmana (48, určitou dobu byl editorem časopisu ASEH *Environmental History*) na nábřeží Mississppi. Slyšeli jsme vzpomínky jeho přátel na něho, různé i veselé příhody které s ním prožili, pronášely se přípitky. K tomu byla uspořádána aukce různých, nejen jeho, publikací jejíž výnos šel na konto Stipendijního fondu H. Rothama.

Konferenci zakončilo valné shromážděním, na němž Stephen Pyne předal funkci prezidenta ASEH Nancy Langstonové, Department of Forest Ecology and Management, University of Wisconsin-Madison. Členem výkonného výboru ASEH byl zvolen další člen IAB našeho časopisu P. Hirt (Arizona State University).

Průběh a program konferencí ASEH, odborná úroveň většiny referátů reflektují ve srovnání s konferencemi ESEH již relativně dlouhou tradici environmentálních dějin ve Spojených státech, jejich základní zakotvení v historiografii i podstatně větší ekonomickou základnu vědy a výzkumu v USA.